

ครบถ้วน

เข้าเป็นสมาชิกสมาคมประชาชาติ
แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

เมื่อ 7 มกราคม 1984

และจะร่วมเป็น 1 ในประชาคมอาเซียน
ภายในปี ค.ศ. 2015

หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม

One Vision, One Identity, One Community

ตราสัญลักษณ์ของอาเซียน

ตราสัญลักษณ์อาเซียนเป็นต้นข้าวสีเหลือง 10 ต้นมัดรวมกัน หมายถึงการร่วมมือร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ ได้แก่ ราชอาณาจักรไทย มาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ เนการาบรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

สีเหลืองของรวงข้าวหมายถึงความเจริญรุ่งเรือง อยู่บนพื้นสีแดง อันหมายถึงความกล้าหาญและความก้าวหน้า โดยมีขอบเส้นวงกลม สีขาวหมายถึงความบริสุทธิ์ เส้นวงกลมสีน้ำเงินรอบนอกสุดหมายถึงสันติภาพและความมั่นคง

อิสลามเป็นศาสนาประจำชาติบรูไน

คำนำ

อาเซียน มีชื่อย่อภาษาอังกฤษว่า ASEAN จากชื่อเต็มว่า Association of Southeast Asian Nations อันหมายถึงการรวมตัวกันในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จำนวน 10 ประเทศ ประกอบไปด้วย ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า ทั้ง 10 ประเทศนี้จะพัฒนาเป็นกลุ่มประเทศภายใต้ชื่อ *ประชาคมอาเซียน* ภายในปี ค.ศ. 2015

การรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนนั้น จะมีการพัฒนาทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองไปพร้อมกัน โดยไม่มีปัญหาเรื่องเขตแดนทางการเมือง การปกครองมาเป็นอุปสรรคขวางกั้นในการพัฒนาดังคำขวัญของประชาคมอาเซียนที่ว่า *หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม* (One Vision, One Identity, One Community) การเคลื่อนย้ายทุน แรงงาน องค์ความรู้ ภาษา และวัฒนธรรมระหว่างประเทศอาเซียน จะเป็นปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญ

บรูไนเป็นประเทศขนาดเล็กที่มีทรัพยากรน้ำมันมูลค่ามหาศาล เป็นประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สุลต่านดำรงตำแหน่งเป็นทั้งประมุขและหัวหน้าฝ่ายบริหารของประเทศ

แม้พื้นที่ของประเทศจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยมีรัฐซาราวักของประเทศมาเลเซียกั้นขวาง แต่กลับไม่มีปัญหาเรื่องการแบ่งแยกดินแดน ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศนับถือศาสนาอิสลาม มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่าย สัมกับชื่อภาษามลายูของประเทศว่าเนการาบรูไนดารุสซาลาม ซึ่งแปลว่านครแห่งสันติสุข

“รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง” ยังใช้ได้ดีกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึงนี้ การเรียนรู้ในความเหมือน ความต่าง ในหลากหลายมิติ ในกลุ่มประเทศประชาคมอาเซียน จึงเป็นพื้นฐานสำคัญเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่โลกของประชาคมอาเซียนที่กำลังจะเกิดขึ้น

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์

รอยยิ้มและแววตาของเยาวชนมุสลิมบุรีในที่สุดใด

สารบัญ

แผนที่

- แผนที่แสดงประเทศประชาคมอาเซียน
- แผนที่ประเทศบรูไน

ประวัติศาสตร์และตำนาน 12

- บันทึกการเดินทางของชาวจีน ว่าด้วยอาณาจักรโปนี 12
- บรูไนก่อนการเข้ามาของตะวันตก 14
- ยุคทองของบรูไน 16
- การเข้ามาของตะวันตก 18
- บรูไนในฐานะอาณานิคมของอังกฤษ 21
- การได้รับเอกราช 24

การเมืองการปกครอง 30

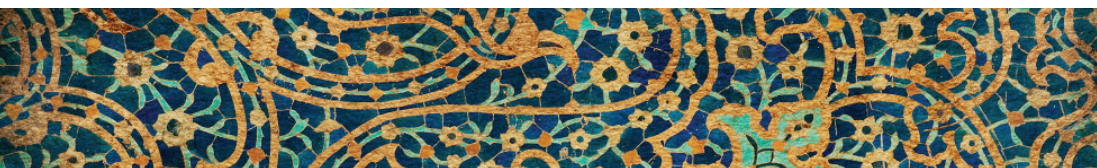
- ระบอบการปกครอง 31
- การแบ่งเขตการปกครอง 33
- พรรคการเมือง 35
- การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง 35

เศรษฐกิจ 38

- ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจไทยกับบรูไน 43

ภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ	45
เมืองและสถานที่สำคัญ	73
● เขตบรูไน-มูอารา	74
● เขตเบอไลท์	92
● เขตตุตง	93
● เขตเต็มบูรง	95
คนบรูไน	99
การแต่งกายของคนบรูไน	108
วัฒนธรรมการกิน	112
เทศกาลงานประเพณี	124
รู้จักประชาคมอาเซียน	153
● ข้อมูลเฉพาะอาเซียน	154
● อาสามาก่อนอาเซียน	155
● รวมเป็นอาเซียนมีแต่ประโยชน์	157
● อนาคตอันรุ่งโรจน์ของประชาคมอาเซียน	163
● ประชาคมอาเซียนคืออะไร?	164
● เส้นทางสู่ความสำเร็จของประชาคมอาเซียน	166
● กฎบัตรคือกฎเหล็กของอาเซียน	170

u s y z

B r u n e i

ครอบครัวมุสลิมบรูไน

ประวัติศาสตร์ และตำนาน

ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ตั้งอยู่บริเวณทะเลจีนใต้บนชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะบอร์เนียว อยู่ติดกับรัฐซาราวักประเทศมาเลเซีย มีขนาดพื้นที่ประมาณ 5,765 ตารางกิโลเมตรหรือเทียบได้กับจังหวัดจันทบุรีของไทย เป็นประเทศที่มีประชากรน้อยที่สุดแต่มีมั่งคั่งที่สุดในบรรดาประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียน ด้วยมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สำคัญอย่างน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อันเป็นรายได้หลักของประเทศนี้

จากการศึกษา ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดถึงการกำเนิดอาณาจักรนี้ ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ นักประวัติศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับบรูไนส่วนใหญ่ มักตีความจากหลักฐานที่ปรากฏผ่านบันทึกการเดินทางของจีน ที่กล่าวถึงอาณาจักรแห่งหนึ่งที่ตั้งอยู่บริเวณตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะบอร์เนียว

● บันทึกการเดินทางของชาวจีน ว่าด้วยอาณาจักรโปนิ

ราวคริสต์ศตวรรษที่ 7 ชาวจีนในสมัยราชวงศ์ซันได้ออกเดินทางเพื่อเข้ามาติดต่อค้าขายกับอาณาจักรต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ว่าจะเป็น อาณาจักรศรีวิชัย อาณาจักรชวา อาณาจักรมัชปาหิต เป็นต้น และในบันทึกของชาวจีนได้กล่าวถึงอาณาจักรโปนิ (บางครั้ง

เรียกโปลิ โป-ลิ หรือปุนิ) ซึ่งเป็นอาณาจักรที่ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะบอร์เนียว คอยส่งบรรณาการให้แก่จักรพรรดิจีน

อาณาจักรโปนิเป็นรัฐอิสระที่ปกครองตนเอง มีสุลต่านเป็นเจ้าผู้ครองนคร และจากหลักฐานทางโบราณคดีอย่างเศษถ้วยกระเบื้องในสมัยราชวงศ์ฮั่นและเหรียญต่างๆ ของจีนที่พบบริเวณปากแม่น้ำซาราวัก จึงกล่าวได้ว่า จีนและอาณาจักรโปนิมีการติดต่อค้าขายระหว่างกัน แล้วสันนิษฐานกันว่าอาณาจักรโปนิที่ปรากฏในบันทึกของชาวจีนหมายถึงประเทศบรูไน ส่วนชื่อบรูไนยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่ามีที่มาอย่างไร

มีการติดต่อค้าขายระหว่างจีนกับอาณาจักรโปนิ (ประเทศบรูไนปัจจุบัน)

หลักฐานจากช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 11 เป็นบันทึกการเดินทางของชาวจีนในสมัยราชวงศ์ซ่ง ได้กล่าวถึงประเทศบรูไนว่า เป็นอาณาจักรหนึ่งที่ส่งเครื่องราชบรรณาการให้แก่จักรพรรดิจีน

ส่วนเรื่องราวที่ปรากฏผ่านหลักฐานของชาวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นั้นระบุว่า ราวคริสต์ศตวรรษที่ 8 ชาวบรูไนส่วนใหญ่ทำการประมง และสามารถขยายอำนาจแผ่อิทธิพลขึ้นไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ ทั้งยังสามารถรวบรวมอำนาจจากเมืองต่างๆ มาเป็นเมืองขึ้นของตน หนึ่งในเขตที่ตกเป็นเมืองขึ้นของบรูไน ได้แก่ บริเวณเกาะซูลู ซึ่งปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศฟิลิปปินส์

● บรูไนก่อนการเข้ามาของตะวันตก

ก่อนบรรดาประเทศมหาอำนาจจากตะวันตกจะเดินทางมายังภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ บรูไนเป็นอาณาจักรเล็กๆ ปกครองตนเอง แต่ยังคงยอมรับอำนาจที่เหนือกว่าของอาณาจักรใหญ่ๆ ซึ่งผลัดเปลี่ยนกันเรื่องอำนาจ

เมื่อครั้งที่อาณาจักรศรีวิชัยเข้มแข็ง มีอำนาจเหนือเส้นทางการค้าในภูมิภาค ก็ได้ใช้เมืองขึ้นต่างๆ ให้คอยคุมเส้นทางการค้าของตน บรูไนเป็นรัฐหนึ่งที่อาณาจักรศรีวิชัยใช้ควบคุมการค้าทางเกาะบอร์เนียว ต่อมาเมื่ออาณาจักรมลายูปาหิตก้าวขึ้นมาเป็นผู้เรื่องอำนาจ บรูไนก็อยู่ภายใต้อำนาจของมลายูปาหิต และต้องคอยส่งเครื่องบรรณาการให้

ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 อาณาจักรมะละกาเป็นศูนย์กลางการค้าที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งยังเป็นศูนย์กลางของศาสนาอิสลาม มะละกาได้ขยายอำนาจเข้ามายังบรูไน ในช่วงปี ค.ศ. 1459-1477 ครั้งนี้บรูไนถูกขึ้นบัญชีว่าเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักร

บรูไน เมืองท่าสำคัญแห่งบอร์เนียว

ด้วยลักษณะภูมิประเทศที่เป็นชายฝั่งทะเล ทำให้ บรูไนเป็นจุดแวะพักสินค้าของกองเรือพ่อค้าชาติต่างๆ ตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15

ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 16 หลังจากที่มะละกาทกอยู่ภายใต้การปกครองของโปรตุเกส บรูไนก็ได้อิสระในการทำการค้าอีกครั้ง ช่วงนี้เศรษฐกิจของบรูไนรุ่งเรืองมากจากการเป็นรัฐศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนสินค้า โดยมีสินค้าสำคัญคือการบูรและรังนก

บรูไนเป็นหนึ่งในเส้นทางการค้าระหว่างจีนไปถึงหมู่เกาะโมลุกกะทางตะวันตก นอกจากนี้ยังมีการตั้งสถานีการค้าของโปรตุเกส เพื่อทำการค้าระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ทำให้บรูไนกลายเป็นเมืองท่าสำคัญในเส้นทางการค้าระหว่างมะละกากับมาเก๊าอีกด้วย

มะละกา แต่ก็นับได้ว่าเป็นผลดีในหลายด้าน เช่น บรูไนมีความเจริญทางการค้ามากในฐานะศูนย์กลางการค้าบนเส้นทางของพ่อค้าจากโมลุกกะหรือหมู่เกาะเครื่องเทศ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในเขตประเทศอินโดนีเซีย ไปสู่ตะวันตกและจีน นอกจากนี้การที่บรูไนยอมรับศาสนาอิสลาม ยังส่งผลให้มะละกาและบรูไนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันอีกด้วย

นโยบายทางการเมืองของบรูไน ที่ยอมรับอำนาจจากอาณาจักรภายนอกที่ผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาครอบครองทั้งในด้านเศรษฐกิจและ

การเมือง ส่งผลให้บรูไนได้รับการยอมรับและมีความสัมพันธ์อันดีกับ อาณาจักรใหญ่ๆ ทั้งยังเป็นการสร้างความมั่นคงให้แก่อาณาจักรของตน ไปพร้อมๆ กัน เพราะบรูไนสามารถจัดการปกครองตนเองได้อย่างอิสระ เมื่ออาณาจักรใหญ่เสื่อมลง บรูไนก็สามารถรอดพ้นจากอำนาจของ อาณาจักรเหล่านั้นได้ทันที

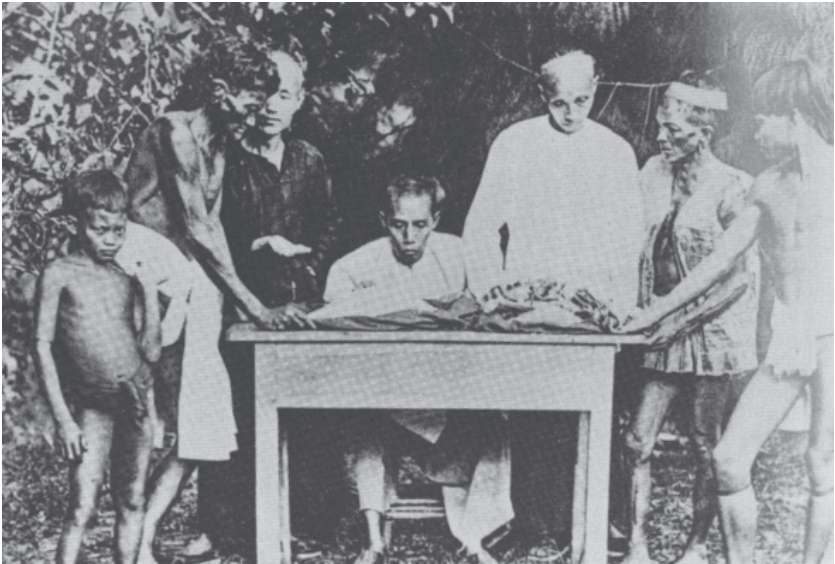
● ยุคทองของบรูไน

ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 16 บรูไน มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งทางด้านการเมืองและเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากขณะนั้นอาณาจักรมะละกาที่เคยรุ่งเรืองและแผ่อำนาจเหนือ บรูไนตกเป็นอาณานิคมของโปรตุเกส บรูไนจึงสามารถปกครองตนเอง ได้อย่างอิสระอีกครั้ง บรูไนมีนโยบายที่จะเจริญความสัมพันธ์กับ อาณาจักรต่างๆ ที่เข้ามาติดต่อกับเป็นอย่างดี จึงมักไม่ถูกใช้ความรุนแรง กดขี่หรือเกิดปัญหาความขัดแย้งกับชาติตะวันตกมากนัก ขณะที่ในด้าน เศรษฐกิจ บรูไนกลายเป็นเมืองท่าแวะพักสินค้า และเป็นรัฐศูนย์กลาง ในการแลกเปลี่ยนสินค้าที่สำคัญบนเกาะบอร์เนียว

ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 เศรษฐกิจของบรูไนรุ่งเรืองขึ้น ทั้งยังสามารถ ขยายอาณาเขตและแผ่อิทธิพลไปถึงชายฝั่งตะวันตกของบอร์เนียว แล้ว เรียกอาณาบริเวณที่อยู่ในการควบคุมทั้งหมดว่า บรูไน

จากบันทึกในซิลชีฮะห์ ได้กล่าวถึงช่วงยุคทองของบรูไนว่า มีชาย คนหนึ่งชื่อ อลั๊ก เบตาตาร์ ตั้งตัวขึ้นเป็นสุลต่านนามว่า สุลต่านมูฮัมหมัด ซาห์ พระองค์ทรงสร้างบรูไนให้เป็นอาณาจักรที่เข้มแข็งและสามารถ ค้าขายได้อย่างอิสระ ทรงเป็นสุลต่านพระองค์แรกที่เป็นชาวมุสลิมและ นำศาสนาอิสลามเข้ามาในบรูไน

เนื่องจากพระองค์ทรงอภิเษกสมรสกับเจ้าหญิงมุสลิมจากมะละกา ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบรูไนกับมะละกาแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และจากการส่งออกสินค้าสำคัญอย่างข้าวกับการบูรไปมะละกา ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของบรูไนเป็นอย่างมาก

พ่อค้าชาวจีนรับซื้อการบูรจากชาวพื้นเมืองในซาราวัก ซึ่งเป็นสินค้าสำคัญของเกาะบอร์เนียว

ภาพวาดเก่าของ อาเยอร์ (หมู่บ้านน้ำ) ในบรูไน เมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 19

● การเข้ามาของตะวันตก

คริสต์ศตวรรษที่ 16 ชาตินิโคลาสจากตะวันตก ได้แก่ โปรตุเกส สเปน ฮอลันดา และอังกฤษ ได้ขยายอำนาจมายังบริเวณหมู่เกาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะต้องการแสวงหาทรัพยากรและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

ในช่วงเวลานั้น แม้จะเป็นยุคทองของการติดต่อค้าขายและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่บรูไนกลับต้องเผชิญกับปัญหาการเมืองภายใน คือมีการแย่งชิงอำนาจในชนชั้นปกครอง ความขัดแย้งลุกลาม

จนเกิดสงครามกลางเมือง องค์สุลต่านในขณะนั้นได้รับความช่วยเหลือจากชาติตะวันตกในการเข้ามาปราบปราม จึงทรงตอบแทนชาติตะวันตกด้วยการยกดินแดนในอาณาเขตของบรูไนให้

ในสมัยสุลต่าน ซัยฟูล ริญาล (Saiful Rijal) ค.ศ.1533-1581 ได้เกิดปัญหาความขัดแย้งภายในราชสำนัก เมื่อ ศรี เลลา หนึ่งในสมาชิกฝ่ายปกครองและเป็นพระญาติกับองค์สุลต่าน กล่าวหาว่าสุลต่านซัยฟูลทรงแย่งราชสมบัติไปจากตน ศรี เลลา ไปขอให้สเปนเข้ามาช่วยเหลือ โดยสัญญาว่าจะยกดินแดนที่เป็นอาณานิคมของบรูไนให้ กษัตริย์สเปนเป็นการตอบแทน แม้สเปนจะยังเกรงว่าโปรตุเกส ซึ่งกำลังพยายามป้องกันการขยายอำนาจของประเทศตนในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีความสัมพันธ์อันดีกับบรูไนมานาน จะสนับสนุนอาวุธให้ฝ่ายสุลต่าน แต่สุดท้ายใน ค.ศ.1578 สเปนก็ช่วยเหลือศรี เลลา จนประสบความสำเร็จ

ศรี เลลา ได้ขึ้นเป็นสุลต่าน และยังคงอิสรภาพในการปกครองตนเองไว้ได้ หลังจากสเปนถอนกำลังออกจากบรูไนไปแล้ว อดีตสุลต่านซัยฟูล ได้ขอความช่วยเหลือจากโปรตุเกสให้มาช่วยกู้บัลลังก์คืน แต่ก็ไม่สำเร็จ ปัญหาความวุ่นวายจากการแย่งชิงอำนาจภายในราชสำนักและมีชาติตะวันตกเข้ามาเกี่ยวข้องเช่นนี้เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า ส่งผลให้บรูไนเริ่มอ่อนแอและเสื่อมอำนาจ ซึ่งในช่วงนี้ถูกสเปนใช้กำลังเข้ารุกรานถึง 2 ครั้ง

ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 16 สถาบันการปกครองของบรูไนอ่อนแอลงอย่างมาก สุลต่านไม่ได้รับการยอมรับจากตะวันตกในฐานะผู้ปกครอง นอกจากนี้ความวุ่นวายต่างๆ ที่เกิดขึ้นยังทำให้บรูไนสูญเสียดินแดนจนอาณาเขตลดลงเหลือเกือบเท่ากับประเทศบรูไนในปัจจุบัน อีกทั้ง

ชนพื้นเมืองชาวตะยักกำลังต่อสู้กับคนชาวด้วยลูกดอกอาบายาพิซ เมื่อปี ค.ศ. 1848

บรรดาผู้ปกครองดินแดนอาณานิคมของบรูไน ต่างก็ไม่ยอมรับอำนาจของสุลต่านบรูไนอีกต่อไป รัฐต่างๆ แยกตัวเป็นอิสระและแข็งข้อต่อบรูไน จนเกิดการจลาจลในเวลาต่อมา

ระบบเศรษฐกิจของบรูไนอ่อนแอลง เมื่อได้รับผลกระทบจากระบบเศรษฐกิจแบบผูกขาดของฮอลันดา ซึ่งเข้ามาสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจบริเวณชายฝั่งทางใต้และทางตะวันออกของเกาะบอร์เนียว บรูไนถูกกีดกันทางการค้า เกิดการทำลายการค้าระหว่างพ่อค้าพื้นเมืองด้วยตนเอง ส่งผลกระทบถึงความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างจีนกับบรูไน ทำให้สูญเสียบทบาทในฐานะแหล่งแวะพักเรือระหว่างเส้นทางการค้าในภูมิภาคนี้ไป

(ซ้าย) อะฟองโซ เดอ อัลบูเคิร์ก ชาวโปรตุเกสผู้ปกครองมะละกา เมื่อปี ค.ศ. 1511

(ขวา) ผู้ว่าการเมืองมะละกา ระหว่างปี ค.ศ. 1603-1606

• บรูไนในฐานะอาณานิคมของอังกฤษ

คริสต์ศตวรรษที่ 18 อังกฤษได้เข้ามายังบรูไน เพราะต้องการเส้นทางการค้าที่จะติดต่อกับจีน และตั้งบริษัทการค้าบริเวณเกาะบอร์เนียว ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การติดต่อค้าขายกับพ่อค้าจีนและเปิดการค้าแบบเสรี กับตันจอห์น เฮอร์เบิร์ต ผู้บังคับบัญชาเรือบริตาเนีย

ได้เกลี้ยกล่อมให้สุลต่านบรูไนยอมยกเกาะลาบวน ซึ่งปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศมาเลเซีย ให้แก่อังกฤษ เพื่อจะได้ตั้งบริษัททำการค้าพริกไทยกับบรูไนในปี ค.ศ. 1755 นับเป็นก้าวแรกที่อังกฤษขยายอำนาจเข้าสู่บรูไน อีกทั้งยังพยายามกีดกันชาติตะวันตกอื่นๆ ที่เข้ามาค้าขายกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะในขณะนั้นการค้าระหว่างจีนกับอังกฤษเจริญขึ้นมาก

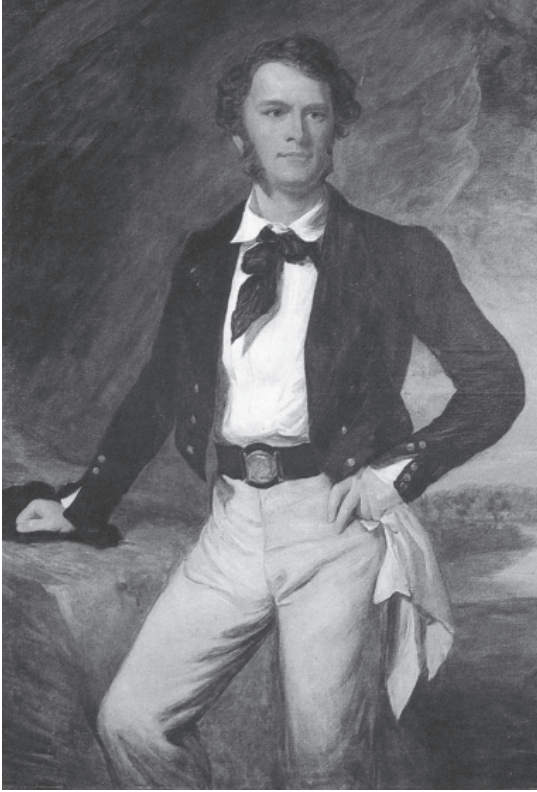
ในช่วงทศวรรษ 1840 อังกฤษได้ปราบปรามโจรสลัดบริเวณเกาะบอร์เนียว และใช้โอกาสนี้ทำสนธิสัญญากับบรูไนในปี ค.ศ. 1847 โดยมีข้อตกลงในการจัดตั้งกงสุล การป้องกันเกาะลาบวน และได้รับสิทธิในการยกอาณานิคมของบรูไนให้แก่ชาติอื่นๆ

ด้วยปัญหาของบรูไนทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองที่สั่งสมมายาวนาน ทำให้บรูไนไม่สามารถแก้ปัญหาและขอความช่วยเหลือจากชาติตะวันตกอื่นใดได้อีก ดังนั้น ในปี ค.ศ. 1888 จึงมีการทำสัญญาระหว่างอังกฤษกับบรูไน รับรองให้บรูไนเป็นรัฐอารักขาของอังกฤษ โดยบรูไนเต็มใจยอมรับฐานะดังกล่าว ซึ่งเป็นข้อแตกต่างจากประเทศ

บรูไน นครแห่งสันติสุข

ประเทศบรูไนดารุสซาลาม เรียกกันทั่วไปในนาม บรูไน มีชื่อเป็นทางการว่า เนการา บรูไนดารุสซาลาม (Negara Brunei Darassalam) มีความหมายว่า ดินแดนแห่งความสุข

เจมส์ บรูก (ค.ศ. 1803 - 1868)
 ที่สุลต่านบรูไนยอมยกดินแดน
 ชาราวักให้เขาปกครอง
 (ระหว่าง ค.ศ. 1841 - 1863)

อื่นๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มักจะไม่เต็มใจตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตก

แม้ว่าบรูไนจะอยู่ภายใต้การอารักขาของอังกฤษ แต่รัฐบาลอังกฤษก็ไม่ได้แต่งตั้งผู้ดูแลผลประโยชน์ไปประจำที่ราชสำนักบรูไน บรูไนยังคงมีสุลต่านเป็นประมุข มีอิสระในการปกครองภายในประเทศ แต่เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างบรูไนกับชาติตะวันตกอื่นๆ จะต้องติดต่อผ่านรัฐบาลอังกฤษเสมอ

● การได้รับเอกราช

ในช่วงที่เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศส่วนใหญ่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ถูกยึดครองโดยญี่ปุ่น บรูไนเองก็ถูกญี่ปุ่นยึดครองตั้งแต่เดือนธันวาคม ค.ศ. 1941 และได้รับการปลดปล่อยโดยทหารจากออสเตรเลียในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1945 หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง บรูไนได้เร่งฟื้นฟูประเทศอีกครั้ง โดยเฉพาะอุตสาหกรรมน้ำมันที่หยุดชะงักไป

หลังจากอังกฤษให้เอกราชแก่สหพันธมลายาใน ค.ศ. 1957 และเตรียมตัวให้สิงคโปร์ได้มีการปกครองตนเองแล้ว อังกฤษก็หวังจะได้เห็นแดนอื่นๆ ของตนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รวมกันเป็นสหภาพหรือสหพันธ์ที่ดำรงอยู่ต่อไปได้ ใน ค.ศ. 1958 อังกฤษได้เริ่มผลักดันความคิดในเรื่องสหพันธ์บอร์เนียวเหนือ ประกอบด้วยซาราวัก บอร์เนียวเหนือ และบรูไน แต่ถูกสุลต่าน โอมาร์ อาลี ไชฟุดดิน แห่งบรูไนปฏิเสธเนื่องจากทรงรู้สึกว่าการผลประโยชน์ของบรูไนใกล้ชิดกับมลายูส่วนที่เป็นคาบสมุทรมากกว่ารัฐเพื่อนบ้านทั้งสอง เมื่อไม่มีบรูไน สหพันธ์บอร์เนียวเหนือก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ เพราะรายได้จากน้ำมันของบรูไนมีความสำคัญต่อความสำเร็จของรัฐที่จะเกิดขึ้นใหม่นี้

ต่อมาเมื่อข้อเสนอที่จะรวมดินแดนในเกาะบอร์เนียวเข้าไปด้วยร่วมกับมลายูส่วนที่เป็นคาบสมุทรเป็นสหพันธ์มาเลเซีย ในขั้นแรกสุลต่านโอมาร์ทรงกระตือรือร้นที่จะเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธ์มาเลเซียเนื่องจากมีกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน และรัฐบาลแห่งกัวลาลัมเปอร์ก็หวังจะให้ประชากรชาวมลายูบนเกาะบอร์เนียวมาช่วยถ่วงดุลชาวจีนของสิงคโปร์

สุลต่าน โอมาร์ อาลี ซาฟุดดิน พระราชาธิบดีองค์ที่ 28 และพระราชินี

ต้นปี ค.ศ. 1962 ประเทศบรูไนจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป พรรค
รักยัตบรูไนซึ่งมี เอ เอ็ม อะซาสารี เป็นหัวหน้า ได้ชัยชนะอย่างท่วมท้น
แล้วได้เรียกร้องให้มีรัฐบาลที่มีความรับผิดชอบและให้มีเอกราชโดย
ทันที โดยจะให้บรูไนรวมกับซาบาห์และซาราวักเป็นสหพันธ์ เมื่อสุลต่าน
โอมาร์ทรงคัดค้าน พรรครักยัตบรูไนซึ่งมีกองทัพแห่งชาติกาลิมันตัน
ภาคเหนือซึ่งเป็นคอมมิวนิสต์หนุนหลังอยู่ ก็ได้ก่อกบฏขึ้นในเดือน
ธันวาคม ค.ศ. 1962

การก่อกบฏถูกปราบปรามอย่างรวดเร็ว ด้วยความช่วยเหลือของกองทัพอังกฤษและกองทหารกูรข่า จากนั้นสุลต่านโอมาร์ทรงประกาศให้การเลือกตั้งเป็นโมฆะ และทรงประกาศภาวะฉุกเฉิน ทำให้พรรคภัยตบรูไนถูกยกเลิก และบรรดาผู้นำถูกจับกุมหรือหนีออกนอกประเทศ

ช่วงเดือนท้ายๆ ของการเจรจาเรื่องการรวมเข้ากับสหพันธ์มาเลเซีย รัฐบาลกัวลาลัมเปอร์พยายามเรียกร้องความมั่งคั่งจากคลังน้ำมันของบรูไน อีกทั้งสุลต่านโอมาร์ไม่ทรงเห็นด้วยที่ฐานะของพระองค์จะต่ำลง ดังนั้นผลสุดท้ายพระองค์จึงปฏิเสธที่จะรวมเข้ากับสหพันธ์มาเลเซีย แม้จะหมายความว่าประเทศจะยังต้องพึ่งพาอังกฤษอยู่ก็ตาม

หลังจากที่ชาบาห์และซาราวักถูกรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธ์มาเลเซีย ซึ่งภายหลังกลายเป็นประเทศมาเลเซีย บรูไนดำรงฐานะเป็นอิสระ มีสุลต่านปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ทรงมีอำนาจเหนือคณะองคมนตรี คณะรัฐมนตรี และสภานิติบัญญัติส่วนใหญ่ ถึงแม้จะทรงให้มีสมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาบ้างในปี ค.ศ. 1965

ปี ค.ศ. 1967 สุลต่านโอมาร์ทรงสละราชสมบัติให้แก่พระโอรสนามว่า เซอร์มูดา ฮัสซานัล โบลเกียห์ (ยศขณะนั้น) ส่วนสุลต่านโอมาร์ทรงมีอิทธิพลอยู่ในฐานะที่ปรึกษาของราชบัลลังก์

ทั้งกษัตริย์องค์ใหม่และพระราชบิดายังคงสายสัมพันธ์ดีกับอังกฤษไว้ เพื่อป้องกันการล่งล้ำอธิปไตยจากรัฐบาลเพื่อนบ้าน และฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองภายในบรูไนเอง

ปี ค.ศ. 1971 บรูไนได้ทำข้อตกลงกับอังกฤษอีกครั้ง ซึ่งทำให้บรูไนเป็นประเทศอิสระ แต่สุลต่านยังยืนยันให้อังกฤษรับผิดชอบกิจการต่างประเทศ และดูแลด้านการป้องกันประเทศ โดยบรูไนจะเป็นผู้ออก

ค่าใช้จ่าย ในขณะที่มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฝ่ายตรงข้ามทางการเมืองของสุลต่าน ได้เร่งเร้าให้บรูไนมีแนวทางการปกครองด้วยตนเอง และเลือกตั้งโดยเสรี

มาเลเซียเสนอมติเรียกร้องให้ชาวบรูไนเลือกรัฐบาลเองไปยังสหประชาชาติ ในปี ค.ศ. 1975 และให้ยกเลิกข้อห้ามตั้งพรรคการเมือง และให้ผู้ถูกเนรเทศทางการเมืองทุกคนกลับมายังบรูไนได้

สมเด็จพระราชาธิบดีฮัสซันที่สอง รัชกาลที่ ๒๖ โมร็อกโก ทรงขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ค.ศ. 1967

อังกฤษเองก็พยายามผลักดันให้บรูไนเป็นเอกราช โดยบังคับ
 สุลต่านองค์ปัจจุบันและพระบิดา ให้ลงพระนามในสนธิสัญญา
 มิตรภาพและความร่วมมือ มีผลให้บรูไนจะกลายเป็นรัฐเอกราช มี
 อธิปไตยของตนเองในวันที่ 1 มกราคม 1984 แต่รัฐบาลอังกฤษยังคง
 จะสนับสนุนให้กองทัพทหารกูรข่าที่มีนายทหารอังกฤษเป็นผู้บังคับ
 บัญชา ประจำอยู่ที่บรูไนอย่างน้อยที่สุดถึง ค.ศ. 1988

สุลต่าน โอมาร์ อาลี ไชฟุดดิน ร่วมลงพระนามในสนธิสัญญามิตรภาพ
 และความร่วมมือกับอังกฤษ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 1984

ระหว่างนั้นมีการค้นพบแหล่งน้ำมันแห่งใหม่ สร้างความมั่งคั่งให้แก่ประเทศบรูไน ส่งผลให้ความวุ่นวายอันเกิดจากความไม่พอใจทางการเมืองสงบลง อย่างไรก็ตาม ภาวะฉุกเฉินที่ประกาศไว้ตั้งแต่เกิดกบฏปี ค.ศ. 1962 ยังคงมีอยู่ต่อไปเป็นเวลานาน ผู้มีความเห็นแตกแยกทางการเมืองทั้งหมดถูกจำคุกหรือเนรเทศ จนกระทั่งปลายทศวรรษ 1970 เมื่อมาเลเซียได้ ฮุสเซน ออนน์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี ความบาดหมางระหว่างบรูไนกับมาเลเซียก็ได้รับการเยียวยา ทำให้พรรครักยัตบรูไนที่เป็นฝ่ายค้านอ่อนแอลงและโคตเคียว บรรดาหัวหน้าแตกแยกกันจนสลายตัวไปในที่สุด

หลังได้รับเอกราช สุลต่านฮัสซานัลทรงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม บรรดาอนุชาของพระองค์ได้เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอื่นๆ อื่นๆ

การสิ้นพระชนม์ของอดีตสุลต่าน โอมาร์ อาลี ไชฟูดิน ในปี ค.ศ. 1986 ส่งผลให้สุลต่านฮัสซานัลเป็นอิสระจากที่ปรึกษาการคลังชาวอังกฤษ และนักธุรกิจชาวจีนที่มีอิทธิพลในสมัยของพระบิดาของพระองค์ ส่วนกองทหารกรูชาของอังกฤษยังคงมีบทบาทอยู่คู่กองทัพบรูไนและหน่วยทหารสิงคโปร์ เพื่อความมั่นคงภายในประเทศ

